

BÉATRICE BOTTET

A baglyok titka

Rubintos varázskönyv

BÉATRICE BOTTET

 *A baglyok
titka*

Rubintos varázskönyv

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2011

1

Az idős hölgy – háta patyolatfehér vászonpárnákkal felpolcolva – szinte elveszett a vastag takarók alatt.

– Gyere közelebb, Bertoul! – szólalt meg rekedtes hangon. – Miért nem hoztad magaddal a hangszeredet?

– Nem mertem, úrnőm. Attól féltem, fárasztanám vele – felelte a fiú.

– Még hogy fárasztanál? Ó, dehogya... Igaz, hamarosan meghalok. De a zene sosem fáraszt...

– Óhajtja hát, hogy elhozzam a rebekemet¹? – kérdezte a fiú.

– Nem, fiacskám. Arra már nincs időnk – suttogta kissé zihálva Hermelinde úrnő. – Arra már nincs időnk, mert én még ma este követem a hitvesemet a mennyországba. És még sok embertől kell búcsút vennem, mielőtt meghalok.

Hermelinde úrnőt látszólag kevésbé nyugtalanította, hogy itt kell hagynia ezt az árnyékvilágot. Szeme éppoly parázlón izzott sovány, ráncos arcában, mint máskor, a nyelve is ugyanolyan csípős volt.

– Ugyan, Bertoul, ne sírj már, az olyan nevetséges.

– Úrnőm, önnek még hosszú évekig kell élnie...

1 Rebek: középkori három- vagy négyhúros vonós hangszer, a hegedű távoli őse.

- A Teremtőm magához szólít. Viszont rád egy fontos küldetést kell bíznom.

- Drága Hermelinde úrnő, oly nagy hálával tartozom önnek, ön annyira jó... Állok szolgálatára, amiben csak kívánja...

A jó Hermelinde de Tournissan ifjú pártfogoltjára függesztette szemét. Hány éves is most? Úgy tizennégy-tizenöt lehet... Már nem emlékszik pontosan...

Amikor Bertoul apját, a favágó Barthélemyt agyonütötte egy fa, Hermelinde úrnő a várba hívatta fiatal özvegyét, és felvette mosónőnek. Négy hónapra rá Mariette, a mosónő is meghalt: belesett a mosókádba és belefúlt. Egy hatéves árva maradt utána. Szegény Bertoul, csak homályos emléke van a szüleiről!

De a favágó és a mosónő még bizonyára az égből is vigyáztak gyermekükre, Bertoul élete ugyanis szerencsésen alakult. A várban nevelkedett, más szerencsétlen sorsúak között, akiket az úrnő habozás nélkül befogadott. Jóllehet sem örökbe fogadni nem szándékozott a fiút, sem lovagot faragni belőle, mint unokaöccséből, Raoulból vagy annak fiából, Raoulet-ből, azért nem csupán otthont adott a kis árvának, de taníttatta is.

Így aztán Bertoul amellet, hogy soha nem fázott és éhezett, még írni, olvasni, énekelni és több hangszeren játszani is megtanult. Számptalan dalt, verset, eposzt, lovagi históriát, balladát, szerelmes és mulatságos történetet tudott fejből.

E kincset érő tudást a vén Jacquemin-Loriot plántálta belé. Az egykori énekmondó oly sokáig koptatta a lábát az utakon, hogy Tournissan várába érve annyira erőt vett rajta a csúz, hogy nem tudott továbbmenni.

- Semmi baj, maradjon itt a többi védencemmel - ajánlotta neki az úrnő. - A kosztért-kvártélyért viszont azt kérem cserébe,

hogy tanítsa meg ezt a kislegényt, Bertoult, aki mindössze hat hónapja él a várban, mindenre, amit csak tud. Amint látja, túl kicsi még ahhoz, hogy az istállóban dolgozzék, vagy beálljon kuktának, de énekelni minden korban lehet, nem?

- De még mennyire, asszonyom! - felelte Jacquemin-Loriot.
- Ahogy olvasni, írni, verset mondani, zenét komponálni is. Minél korábban kezdi az ember, annál jobb.

- Akkor rendben is volnánk - zárta le a beszélgetést Hermeline. - Tanítsa meg minderre, hogy egy napon, amikor ön már nem lesz az élők sorában, Bertoul legyen az énekmondóm.

- Hát, Bertoul, nem valami hosszú időre lettél a muzsikusom. Alighogy szert tettél a tudományodra, itt kell, hogy hagyjam ezt a világot, ahogyan mestered, Jacquemin-Loriot is itt hagyta a múlt esztendőben.

- Magamra maradok... - motyogta Bertoul.

- Bizony magadra. Annál is inkább, mivel az unokaöcsém ki fog penderíteni, ahogy kipenderíti azt a néhány szegény embert is, aki még itt van a várban. De nem számít: a te tudásoddal és jó tulajdonságaiddal mindenütt szívesen fogadnak majd. Tournissan úgysem jelent majd neked semmit, amikor én már a másvilágra költöztem - sóhajtott Hermeline.

Sajnos, unokaöccse s egyben örököse, Raoul de Mauchalgrin báró durva és cinikus földesúr volt, akit mindenekelőtt az a cél vezérelt, hogy vagyonát és birtokait növelje. Ami pedig a fiát, Raoulet-t illeti, aki Bertoullal körülbelül egyidős volt, szemmel láthatólag hiányoztak belőle azok a nemes tulajdonságok, melyek egy leendő lovagtól elvárhatók.

„Ó, ha rajtam múlt volna, kié legyen a vár... - tűnődött sóhajtozva Hermeline, védencén nyugtatva tekintetét. - Ha erre

a Raoulra gondolok... meg Raoulet-ra... Végtére is, ki tudja, lehet, hogy minden rosszban van valami jó...”

Bertoulban viszont tökéletesen megbízott. És a feladat, amit rá akart bízni, bizony nem volt egyszerű. De ehhez először is be kell vallania az igazságot. Az igazságot, ami most, a halál küszöbén, szégyennel töltötte el. Ha mindent elmond, megkönnyebbül és békében távozhat az élők sorából. De milyen nehéz is belekezdeni...

– Úrnőm, pihenjen, hiszen még lélegezni is nehezebbre esik!

– Igen, Bertoul, így van. A vétkeim fojtogatnak. Nem halhatok meg anélkül, hogy meg ne bíználak egy küldetéssel, amivel jóváteszem őket.

– Úrnőm, ön bizonyára lázas és félrebeszél. Még hogy a vétkei Önnek! Ön maga a megtestesült jószág!

– A megtestesült hamisság, gyermekem. Úgy bizony, maga a megtestesült hamisság, becstelenség, képmutatás.

– Ezt nem hiszem el.

– Gyermekem, nemcsak hogy hinned kell nekem, de meg is kell ígéred, hogy...

– Bármit, amit csak kíván, úrnőm.

– Ó, jaj, megfulladok... Jól figyelj! Én loptam...

– Hogyan?! – kiáltott fel Bertoul.

– Igen, elloptam egy becses irományt. Egy könyvet. Vissza kell juttatnod annak, akitől eltulajdonítottam.

– Ezt képtelen vagyok elhinni... – hebegte Bertoul.

Hermeline úrnő, a közbevetést meg sem hallva, így folytatta:

– Magnus Gurhavalnak hívják az illetőt. Hajdan jól ismertem. Nagy varázsló...

– Varázsló?!

A fiú csodálkozása nőttön-nőtt. Ha úrnője nem maga mondja, soha nem hitte volna, hogy efféle férfi tartozhat az ismeret-ségi körébe. És a tetejébe még meg is lopta! Kétkedő pillantást vetett az idős hölgyre.

- Bizony. Ki hitte volna, ugye? Varázsló. Ne nézz így rám! A legbecsesebb tulajdonától fosztottam meg: a varázskönyvétől. Vissza kell adnod neki.

Rideg, parancsoló hangja egyértelművé tette, hogy Bertoulnak nincs választása. A fiú úgy állt ott, mint akinek földbe gyökerezett a lába, képtelen volt megszólalni.

- Ez a férfi Párizsban telepedett le. Igen, tudom, Párizs nagyon messze van innen. A Nagy Zsebes utcában lakik. Megjegyezted?

- Igen, asszonyom. Magnus Gurhaval, Nagy Zsebes utca, Párizs.

- Úgy van bejelentve, mint nyilvános írnok és illuminátor², nem mint varázsló, természetesen...

- Természetesen... - ismételte Bertoul mély, remegő hangon.

- A varázskönyv nem a várban van. Elrejtettem, mert voltam olyan ostoba, hogy egyszer említést tettem róla annak a bitang Raoulet-nak. Nem akarom, hogy rátaláljon. Olyan titkok vannak benne, amelyek rendkívül veszélyesek, különösen, ha az ő kezébe kerülnek. Ugye tudod, merre van a baglyok fája...

Bertoul összerezte erre a rémisztő célzásra. A fának baljós híre volt.

- Menj el ahhoz a girbegurba tölgyhöz - folytatta Hermelinde.

- A baglyok nem fognak bántani, és nem hoznak rád bajt, higgy nekem! Épp ellenkezőleg, *épp ellenkezőleg*... A fában van egy

² Illuminátor: a középkorban a könyveket festett kezdőbetűkkel, kis képekkel díszítő művész.

odú. Abban dugtam el a könyvet, vastag vászonba csavarva. Mindent megjegyeztél? – kérdezte kifulladásra az idős hölgy.

– Igen, úrnőm. Semmit nem fogok elfelejteni.

De még mindig azon töprengett, nem beszél-e mégiscsak félre az asszony. Varázskönyv, mágus, titkos rejtekhely a tölgy odvában... Miféle különös dologgal fog még előrukkolni?

– Mihelyt meghalok és fölém borul a kripta köve, az unokaöcsém el fog téged innen kergetni, egy szál gúnyában vágsz neki az útnak, csak a hangszereidet viszed majd magaddal, meg, kis szerencsével, két-három napi ételmet.

– És az ezüstpénzeket, amiket úrnőmtől kaptam a sátoros ünnepek alkalmával – tette hozzá Bertoul. – Gondosan elrejtettem őket.

– Az édeskevés! Aranypénzt kellett volna adnom. De most már késő bánat. Mihelyt elkergetett, menj, keresd meg a varázskönyvet, és indulj vele Párizsba! A fedele közepén egy ovális rubin van. Tudod, mi az a rubin? Jól van. Még valami: semmiképpen se próbálj beleolvasni! Azzal nagy veszé... De végtére is, ha túl kíváncsi leszel, majd meglátod, úgy kell neked.

– Tudja jól, Hermeline úrnő, hogy nem vagyok tapintatlan.

– Az tényleg nem vagy, de kíváncsi viszont néha igen.

Szó, ami szó... Bertoul kissé zavartan dörzsölte meg az orrát.

– Csak ha Magnus halott, tehát kizárólag akkor, ha biztos vagy benne, hogy nincs már ezen a világon, csak akkor nyithatod ki a könyvet az utolsó oldalon. Ott neked szóló utasításokat találsz.

Az idős hölgy egyre erősebben zihált, keze görcsösen markolta a takarót, de még nem fejezte be.

– Kérd meg Magnust, hogy bocsásson meg nekem! – hörögte.

– Galádul viselkedtem...

- Ellenkezőleg, úrnőm, ön végtelenül jó volt mindnyájunkhoz.

Nagyon szerette ezt a szigorú, erélyes, olykor nyers modorú asszonyt, akinek szíve viszont kiapadhatatlan jósággal volt teli. Hermeline de Tournissan pontosan olyan nemes hölgy volt, akit az ember szívesen állít példaképül maga elé, jó gazdája birtokának, művelt, nagylelkű, áldozatkész. És oly kegyes a nyomorultakkal, főként Bertoullal.

- Ne beszélj szamárságokat! Aljas voltam, elloptam más tulajdonát, és főleg az, hogy... hogy...

Tétovázott, hogy kimondja-e.

- ...természetesen kipróbáltam néhány receptet a varázskönyvből.

Bertoul meghökkent és megragadta az öreg kezét. Hűvös volt és száraz. Tehát nem a láz beszél belőle. Lehetséges, hogy igaz volna minden, a varázskönyv meg a receptek?

Uramisten! Mit csinálhatott? Sorozatban jutottak eszébe Hermeline különös megnyilvánulásai, rádöbrent, milyen átható pillantással tudott nézni, s azon is eltöprengett, miért érte rendszeresen valami kisebb baj azokat, akik felbosszantották. Ez a töpörödött arc, s hozzá ez az orr, amely akár a sas csőre... Boszorkány lenne?

- Nem vagyok boszorkány - szólalt meg Hermeline, mintha csak a gondolataiban olvasott volna. - De ahogy azt az imént mondtam, néhány receptet kipróbáltam... De mindig csak azok javára, akik...

Köhögés fogta el, látszott, hogy alig kap levegőt.

- Ó, hát persze, amilyen jóságos ön! - vette át a szót gyorsan Bertoul.

- Mindig csak a javát akartam mindenkinek - nyögött fel a vár úrnője. - Neked is. Te jó fiú vagy, Bertoul, és hozzá remek muzsikus is.

E szavak hallatán a fiú érezte, hogy egy könnycsepp csiklandozza a szemét.

Szegény öreg Hermeline de Tournissan ereje rohamosan fogyott. Még hogy boszorkány? Ugyan már! A legjóságosabb aszszony, akit valaha a hátán hordott a föld. Hirtelen úgy tűnt, mintha végképp elhagyta volna az ereje.

- Hívd a családomat meg a papot, most rögtön, Bertoul! - lihegte.

- Igen, úrnőm, már megyek is.

- Ha gondod lenne a varázskönyvvel, kérd meg, hogy segítsen... - lehelte minden erejét összeszedve.

- Kit? Kit kérjek meg? - csodálkozott Bertoul.

Úgy tűnt, Hermeline már képtelen beszélni, fejét hátrahajtott, mire Bertoul rémulten nyitotta ki a súlyos faajtót, hogy segítségért kiáltson. Kis híján elmulasztotta jótévője válaszát, az utolsó neki szánt, de szinte alig hallható szavakat:

- Menj és keresd meg... Blanche de Vauluisant-t.

Ekkor belépett a szobába a báró meg a fia, a pap, az ispán és sorra mindenki a vár népéből, hogy jó utat kívánjanak Hermeline de Tournissannak a túlvilágra.

- Ég önnel, jóságos úrnőm! - mormogta Bertoul, és megcsókolta az öreg kezét.

A családot megelőzve kisurrant a szobából, és gyorsan eltűnt.

Recept

egy elhúzódó betegség meggyógyítására

Ha valaki napokon át betegeskedik,

olvasd fel neki hétszer az

„Exaltabo te, Domine quoniam”

kezdetű zsoltárt

egy tiszta vízzel teli kehely felett,

aztán mosd meg a vízzel a beteget!

Utána olvasd fel hétszer olaj felett,

majd írd a szent betűket egy pergamenre,

füstöld meg pézsmával,

aztán oldd fel a betűket az olajban,

és kend be vele a beteget!

2

A gyászmise után a vár lakói a nagyterembe sereglettek, ide hívatta őket Raoul de Mauchalgrin. Toporogva-sutyorogva várták, nyugtalanította őket, mit akar nekik mondani új földesuruk. Bertoul, karját a mellkasán összefonva, egy kőoszlopnak támaszkodott. A jó Hermeline de úrnő halála miatti szomorúság mellé most kíváncsiság, sőt aggodalom fészkelte a lelkébe. Mi vár vajon rájuk?

Végre szélesre tárult az ajtó, és megjelent a báró. A teremben azon nyomban csönd lett. Raoul de Mauchalgrin, nyomában a fiával, a kövezeten visszhangot verő lassú, öles léptekkel vonult át a tömegben, amely szétnyílt, hogy utat engedjen neki. Fellépett az emelvény két lépcsőfokán, majd tekintetét végighordozva az egybegyűlteken, komótosan elhelyezkedett a magas támlájú, faragott faszéken. Egyetlen pissenés sem hallatszott.

Raoul de Mauchalgrin, akinek saját uradalma is volt, már régóta arról álmodozott, hogy betelepdedhessen idős nagynénjének az övénél jóval gazdagabb birtokába, ami ráadásul egy út mentén feküdt, lehetőséget kínálva neki arra, hogy útdíjat és vámot szedjen.

„A kutyafáját, hogy milyen sokáig húzta ez a vén hárpia! – dohogott magában. – Még szerencse, hogy nem volt gyereke! De végre-valahára kilehelte a lelkét, s ott fekszik a kriptában a férjura mellett, aki már jó pár éve alulról szagolja az ibolyát. Onnan aztán nem kel fel egyhamar, hála az égnek! A mise megvolt, a parasztok meg a vár személyzete megsiratta, ahogy az összes ágrólszakadt is, akiket nem átallt bekvártélyozni ide. No, ezek sem sokáig rontják már Tournissan levegőjét!”

Raoul csikorogva felnevetett, amit Raoulet tüstént utánozott.

– Hallgass, te tökkelütött – recscent fiára az apa. – Azt sem tudod, min nevetek.

Raoulet-ban bennrekedt a vihogás.

– Majd meglátjuk, akkor is nevezsz-e, amikor néhány nap múlva fegyverhordozóként Audouin de Fourgeray szolgálatába állsz!

– Miről beszélnek? – kérdezte egészen halkán egy asszony, a nagyterem egyik oszlopához szorulva.

– Azt hiszem, Raoulet egy kis fejmosást kapott – jegyezte meg csúfondárosan Bertoul.

– Hamarosan nekünk is lesz benne részünk – felelte az asszony.

Raoul de Mauchalgrin megköszörülte a torkát, és rideg hangon beszélni kezdett.

– Nos, tehát. Mától kezdve az én alattvalóim vagytok. A következőképpen kívánom átszervezni nagynéném, Tournissan megboldogult úrnőjének a birtokát. Jól figyeljetek ide, mert nem mondom el kétszer.

Az új földesúr új robotnapokat rendelt el, hogy a várat az elgondolásai szerint rendezze át. Úgy döntött, a katonák ezen túl dupla fejadagot kapnak, amihez a parasztok tartalékaiból

merítenek. És természetesen a saját asztalára is több finom ét-
ket óhajtott, ennek érdekében új adókat vetett ki. A pusmogás
egyre erősödött.

- Á, igen, még valami - szólalt meg ismét Mauchalgrin ura.
- A bitófát felújítjuk azok számára, akik ellenszegülni meré-
szelnének. Amikor megszemléltem a birtokot, úgy láttam,
meglehetősen rozoga állapotban van.

Raoulet szaporán bólogatva helyeselt apjának.

A susmorgás tovább folytatódott, de a félelemtől immár vala-
mivel halkabban. Hermeline de Valois valószínűleg azt sem tudta,
mi az a bitófa, és mire való. „Ó, szegény úrnóm, ha tudná, hogy
bánnak a birtokával és az embereivel!” - gondolta Bertoul. Átfu-
tott a fején, hogy panaszt emel, de Raoul de Mauchalgrin már
folytatta is, és a szavai bizony őt is érintették.

- Ami pedig az alsó termekben elszállásolt koldusokat, ág-
rólszakadtakat és csavargókat illeti, szó sem lehet róla, hogy
rongyaikkal és élőködőkkel tovább mocskolják az én váramat.

Raoul uraság kinyújtotta a karját. Tökéletesen tudta, kik
azok, akik nagynénje könyörületessége folytán vendégeskednek
a várban.

- Te, meg te ott, és te is, zenész - mutatott Bertoulra -, és te
vén jokulátor³, aki mindent leejtesz, és te, kissé ütődött lány,
meg az a bicebóca kölyök, holnapra kotródjatok innen!

„Na, tessék - gondolta Bertoul. - Csakugyan kitették a szű-
römet...” Mintha fejbe kólintották volna, fel sem tudta fogni iga-
zán, mi történt.

- De hát Perrinet, a sánta kis árva mindössze négyesztendősi!
- kiáltott fel méltatlankodva egy asszony.

3 Középkori énekmondó, vándorénekes.

- Hát aztán? Már egy négyéves is tud koldulni a falvakban.
- Ennek kőből van a szíve! - szúrta a fogai között az asszony.
- A bitófa az asszonyokat is várja - dörögte Raoul.

Ezután senki nem mert többet tiltakozni.

- De lássátok, milyen jó vagyok hozzátok - fejezte be gúnyos vigyorral Raoul. - Nem mondhatjátok, hogy nyomorultul kilöklek benneteket: a konyhán összekészítenek nektek egynapi élelmet. Egy negyed cipót, egy hagymát és két mérő mazsolát. Nem, egy mérő is bőven elég lesz. És aztán ne lássalak benneteket itt soha többé! A többiek meg sorakozzanak fel az ispán előtt, aki megszervezi az első pótnapokat a robotból.

Raoul felállt és elhagyta a termet, sarkában a még mindig vihogó Raoulet-val.

Az ispán már ki is tekerte a pergamenjeit.

„Ejha - gondolta elképedve Bertoul -, különös egy módon kezdi meg a birtok irányítását!”

Mások jóindulatúan végigkérdeztek volna mindenkit, mit tud, mihez ért, mi a tisztsege a várban vagy a falvakban. Raoul de Mauchalgrin nem törődött ilyen csekélységgel, hogy jóságosnak és szeretetre méltónak mutatkozzék új uradalmában.

Bertoul most vesztette el azt, ami oly régóta az otthont jelentette számára: a várbeliek szívélyes társaságát, az őrkapitány védelmét, az ispán feleségének jóindulatát, a káplán áldását, a szolgálkkal való bizalmas viszonyt, a cseléd lányok gyengéd-ségét.

Semmi, de semmi nem marad ebből.

Enyhén remegő lábbal ébredt tudatára, hogy holnaptól az országutak vándora lesz, elkergették, száműzték. Csavargó, sehonnai, toprongyos jöttment lesz belőle...

És ő még azt gondolta, hogy szép kényelmesen felkészülhet a feladatra, amivel Hermeline úrnő megbízta! Láttá magát, amint gondosan előkészíti az utazását, feltűnés nélkül elmegy a varázskönyvért, tudakozódik, hogyan juthat el Párizsba, akkurátusan összeszed mindent, amire csak szüksége lehet, elbúcsúzik a vár összes lakójától, csatlakozik egy fegyveres őrökkel kísért kereskedőkaravánhoz, amilyenek időről időre átvonultak a környéken.

De ennek a nyugodalmas tervnek, ennek a biztonságos kalandnak már befellegzett!

Ráadásul nem ismert semmit a környező világból! Hogyan fog majd tájékozódni? Mit eszik az utazás alatt? Hogyan védi meg magát a haramiáktól, a leprásoktól, a vadállatoktól, az idegenektől?

A félelem után harag öntötte el, amit hidegen elfojtott magában. A Mauchalgrinek, mint Tournissan urai! De ilyet... Milyen szánalmas... Raoul rideg, számító, szívtelen érdekember. Raoulet galád, gyenge, hamis. Ezek a gonoszok mostantól pokollá tehetik az életet Tournissanban, ahol felakasztják az ellenszegülőket és elkergetik a nyomorultakat.

Elmenekülni, vagy bitófára kerülni? Bertoulnek nem volt választása: holnap kénytelen lesz nekivágni az ismeretlennek, és csupán a hangszereivel lesz felvértezve.

Recept

arra, hogy megoldást találjunk egy problémára,
amikor nem látunk tisztán

Gyűjts meg egy zöld gyertyát,
és égess el egy szem tömjént!

Aztán nyugat felé fordulva
fűzz fel tizenhárom szem mandulát egy zöld fonálra,
és készíts belőle nyakéket! Kérd Gábriel arkangyal segítségét!

Karodat az ég felé emelve, mutasd fel a nyakéket,
s mondd el a következő imát:

„Könyörgök néked, fényesség nagy hercege, hallgasd meg imám,
Gábriel arkangyal, nyugati toronynak őre!

Részesíts kegyedben:

változtasd e mandulákat bűvös talizmánná,
hogy javakban bővelkedhessem!

Szívem tiszta, kérésem helyénvaló,

könyörgöm, tégy úgy,

hogy vágyam valóra váljék! Amen!”

Ezután viseld magadon a talizmánt!

És akkor meglátod, választ kapsz majd a kérdéseidre,
sőt csodás lehetőségek nyílnak előtted.

3

Míg a Mauchalgrinek ispánja a robotot szervezte, és a parasz-
tok lehajtott fővel kullogtak ki egymás után a teremből, Bertoul
elosont, hogy még egy utolsó látogatást tegyen a jó Hermelinde
úrnónél. A Mauchalgrinek iránt érzett nehezteléséről azonnal
megfeledkezett, amint belépett a sötét kis kápolnába. Sajgó
lélekkel és nehéz szívvel szinte fennhangon kezdett beszélni,
a kripta fedőkövéhez intézve a szót, amelyre úrnője sziluettjét
vésték. Nehezen jöttek ajkára a szavak, s azok is tele voltak fel-
indultsággal, fájdalmas emlékekkel:

- Jóságos úrnőm, jaj, nem tudok én már többé nevetni, rá
sem ismerne kegyed az ön jó kedélyű muzikusára. Holnap ne-
kivágok a nagyvilágnak, nem jöhetek többé, hogy tiszteletemet
tegyem a sírjánál. Elindulok, hogy teljesítsem azt a szép küldet-
ést, amivel megbízott, és esküszöm, ha Magnus Gurhaval má-
gus még az élők sorában van, meg fog önnek bocsátani; akár
kényszerítem is rá, ha kell. Annyira emészt a bánat, nemes
úrnőm, hogy elveszítettem önt! De bátorság lakozik bennem.
Drága Hermelinde úrnő, remélem, hogy a szelleme segíteni
fog utamon, most, hogy ön már nem ezen a világon van. Azt
mondják, a halottak képesek erre, képesek továbbra is segíteni
azoknak, akiket itt a földön szerettek, és én tudom jól, hogy
ön szeretett engem. Kívánom, hogy vétkei bocsánatot nyerjenek

a túlvilágon. Imádkozni fogok önért és a lelki üdvéért, jóságos úrnóm. Isten önnel! Ámen!

Az ajtó panaszos nyikorgással fordult meg a sarkain.

- Na, most rajtacsíptelek, hogy a várunk kápolnájában ólálkodsz! - rikácsolta a háta mögött Raoulet. - Mit motyorsz-tál?

- Búcsút vettem a jóságos Hermeline úrnőtől, mielőtt örökre elhagynám Tournissant.

- Az a vén bolond! - csikorogta Raoulet. - Alaposan kibabrált velünk.

- Kérem, tisztelje az emlékét, uram! - szorult ökölbe Bertoul keze.

De tudta, hogy nem tehet semmit, nem nyomhatja vissza a torkán a szavait.

- Nem nagyon iparkodott meghalni - folytatta Raoulet. - De most végre mi irányítjuk a birtokunkat.

- A birtokukat? Ez a birtok az apjáé, Raoulet úr, csakis az apjáé - igazította helyre Bertoul, ezúttal határozottan gúnyos hangnemben.

Raoulet-nak apjával ellentétben ugyanis valóban nem volt jussa Tournissanhoz.

- Az enyém is, pimasz fráter! Nem tűröm ezt a bizalmaskodást! Ó, hogy végre eltakarodsz innen! És ne vigyorgj nekem a bajsod alatt! A vénasszony pártfogoltja voltál? Na, ennek vége, hehehe!

- Tudom - felelte Bertoul.

Az úrnőnek végtelen bölcsességében igaza volt, hogy okot adott neki, hogy mielőbb elhagyja Tournissant.

- Kifelé a kápolnából! - parancsolta Raoulet.

Bertoul nem felelt. A tömjénillatban, ami a gyászmise után még mindig belengte a kápolnát, és a négy halványan pislákoló gyertya fényénél letérdelt a sírkő elé.

- Ki innen! - süvöltötte Raoulet. - Elég a majomkodásból!

Bertoul minden sietség nélkül felállt, és Raoulet káromlása közepette elindult a kápolna ajtaja felé, meglehetősen elégedetten - sovány vigasz -, hogy szándékos lassúságával sikerült alaposan felbosszantania a fiatal uraságot.

Az est leszálltával mindazok, akik Hermeline de la Roche úrnő könyörületessége folytán kerültek a várba, a konyhák közelében lévő egyik kellemesen meleg alsó teremben, a várban maradó inasok és szolgálók társaságában készülődtek a másnapi távozásukra. A kis bicebócat egy falubeli asszony, aki nemrégiben veszítette el a gyermekét, már örökbe fogadta, a többi nemkívánatos személy holnap kora reggel kel útra. Szomorú szavak hangzottak el, csillogtak a szemek. Bertoulban viszont még mindig ott motoszkált az elégedettség, hogy nem engedelmeskedett a rikácsoló Raoulet-nak.

- Az ember azt hinné, még örülsz is neki, hogy elmész innét! - jegyezte meg csípősen az egyik fiatal inas.

- Annak örülök, hogy megszabadulok a Mauchalgrinektől - felelte a fiú. - Ami a többit illeti, hát túl sok bátorságot nem érzek magamban, sajnálom a megboldogult úrnőt. De mit tehetek? Mit tehet bármelyikünk is? Ők az urak, mi csak szegény szerencsétlenek vagyunk.

- Azt hiszed, boldogabb leszel az országúton, egyes-egyedül, tűz és élelem nélkül? Az idén hűvös tavaszunk van...

- Nem tudom. De mire jó siránkozni, ha már egyszer úgysem maradhatok? Mi valamennyien, akik elmegyünk innen, legalább jó emlékeket viszünk magunkkal Tournissanról.

Tompa zsvaj töltötte meg a termet, egyesek beszélgettek, mások pityeregtek, s voltak, akik a Mauchalgrineket szapulták. Bertoul csendesen üldögélt, türelmetlenül várta a másnapot.

„Szép nap lesz egy új élethez – gondolta. – Ugyan, nem kell sajnálkozni... Legalábbis nem nagyon... Nincs mit sajnálni rajtam...”

Számba vette az értékeit.

Először is, általában jó természetű. Aztán jó egészségnek is örvend. Erős, mint a bivaly. Még verekedni is tud. Persze ebben semmi különös nem volt: az ő korában az összes várbeli vagy falusi fiú szíves-örömezt vetette bele magát minden kínálkozó csetepatéba. Olyan volt ez nekik, mint valami játék.

És volt néhány kincse is: tizenkét ezüstpénz, amit gondosan elrejtett a cipője, pontosabban a bokáján zsinórral megkötött hegyes orrú kiscsizmája talpa és bélése közé. Még öreg mestere mutatta meg neki, hogyan kell oda becsúsztatni a pénzt és visszavarni a talpat. Hasznos trükk ez az utazóknak. De a pénz meszse nem jelentett neki annyit, mint széles pengéjű, jó éles kése. Meleg ruhája is volt, tartós anyagból, hozzá egy gyapjúköpönyege és a tarisznyájában ing meg egy váltás harisnya. És a tarisznyája ettől még értékesebb kincseket is rejtett: néhány üres pergamentlapot, meg olyanokat, amelyek dalokkal voltak teleírva, egy fémdugóval lezárt, tintával teli kis üvegcsét, és hát mindenekelőtt a hangszereit: egy furulyát, egy csörgődobot és az ő becses rebekjét.

„Aztán meg – szögezte le magában a néma leltár végére érve –, az úrnő ki is iskoláztatott, tudok írni, olvasni, énekelni,

hangszereken játszani, könnyűszerrel megkereshetem a kenyeremet a Párizsba vezető úton. Ami meg a többit illeti... megtalálni egy közírnokot, aki Párizsban, a Nagy Zsebes utcában lakik, nos, ez nem lehet olyan eget rengető dolog.”

– Nesze, Bertoul, itt van a neked járó porció az útra.

Gauberte asszonyosság, a vár élelmiszerkészleteinek felelőse egy batyut nyújtott át neki. Bertoul kicsit megemelintette, hogy érezze a súlyát.

– Csak egy negyed cipó meg egy hagyma van benne? – kérdezte csodálkozva.

– Az egy mérő mazsoláról megfeledkeztél – egészítette ki Gauberte, és tovább osztogatta a batyukat.

Bertoul kibontotta az övét: a Raoul úr által elrendelteken túl a konyhai cselédek még raktak neki egy nagy darab száraz sajtot, egy jókora darab szalonnát, pár marék diót és néhányat az utolsó almából. Mazsolából megvolt vagy három-négy mérőnyi is.

– Legalább ezt sem az új uraság eszi meg, nemde? – jegyezte meg Gauberte asszony. – De egy szót se szóljatok róla, ti, akik elmentek, mert mi, akik maradunk, nagyon megüthetjük miatta a bokánkat. Most pedig gyerünk, Bertoul, utoljára még játssz nekünk valamit a szép rebekeden.

A szép rebekemen? Hm, gondolta magában, mi lenne, ha erről a szép rebekéről nevezném el magam, hiszen eddig csak keresztnevem volt...

Bertoul nem kérte magát, belekezdett egy sirámba Hermeline de úrnő tiszteletére. A dallam olyan szomorú volt, hogy mindenkiből fájdalmas gondolatokat és a jövő miatti aggodalmakat hozta elő.

„A szomorúság nagy bűn” – mondogatta olykor Hermelinde úrnő.

Ahogy látta, milyen rosszkedv lesz úrrá a társaságon, Bertoul észrevétlenül műfajt váltott, és egy vidámabb dallamra tért át, aztán egy érzelmes dalt énekelt a szerelmeseknek, és még sok másikat, míg végül egy olyan bolondos nótával fejezte be, hogy a hallgatóság könnyekre fakadt, csakhogy ezúttal a nevetéstől.

– Szinte elfeledteted velünk, mi vár ránk – törölgette a szemét Gauberte asszony.

– Éppen ez volt a célom... – mormogta Bertoul, miközben elpakolta a tarisznyájába a vonóját és a rebekjét.

– Hol leszünk már holnap ilyenkor? – sóhajtott fel mégis az egyik asztalszomszédja.

Bertoul, akinek semmi kedve nem volt újra végighallgatni a siránkozásokat, egy meglepő kérdéssel állt elő, az egyetlennel, ami igazán fontos volt neki.

– Tudja valaki, merrefelé kell Párizsba menni? – kérdezte derűsen.

Mindenki nagy szemet meresztett eme hihetetlen úti cél halatán.

Párizs olyan messze van... Senki nem tudott választ adni a muzsikus kérdésére.

Recept

arra, hogy ne fogjon rajtunk
a bűbáj és a méreg

Ölj meg egy farkast,
vágd le a fejét,
érelted meg és szárítsd ki
valamely titkos helyen!

A ház ajtaja fölé akasztott kiszáritott farkasfő
megvédi majd minden bűbájtól és méregtől.

4

Amint felkelt a nap és leengedték a felvonóhidat, Bertoul elhagyta Tournissan várát, nem vesztegette az idejét holmi búcsúzkodásra.

„Rajta – mondta magának derűs elszántsággal –, új élet áll előttem, rosszul tenném, ha nem használnám ki.”

Miután maga mögött hagyta az egyetlen helyet, amit ismert, néhány száz lépést füttyörészve ballagott előre, majd visszafordult, hogy a tekintetével még utoljára átfogja a várat. A felszálló ködben már nem azt a helyet látta benne, amely oltalmat nyújtott neki gyermekkorában, hanem egy robusztus és szigorú építményt, amire már a Mauchalgrinek lobogója volt tűzve, oda, ahol oly sokáig a Tournissanok zászlaját lengette a szél. A vár ettől az egyetlen részlettől máris idegennek, elbitoroltnak tűnt neki. Így aztán még kevésbé bánkódott, hogy itt kell hagynia.

A levegő langyossá melegedett, ragyogó délelőtt volt. Egy dalcskát dudorászott, ami remekül illett a gyalogláshoz, de hamarosan már teli torokból énekelt, mivel voltaképpen elégedettséggel töltötték el az előtte nyíló új távlatok.

A vén varázsló, a kisasszonyok, akik körében majd tetszést arat a dalaival, a küldetése, Hermeline de úrnő, a párizsi út, a rá váró kalandok – útitársként szolgáló gondolatokban igazán nem volt hiány!

Nem sok időbe telt, már oda is ért a franchevali erdő szélére, ahol Tournissan urai évszázadokon át mindig szívesen vadászgattak, gondosan elkerülve azonban néhány baljós híró helyet: itt egy gonosz varázserővel bíró ligetet, amott egy elvarázsolt tisztást, mint ahogy az erdőnek azt a szegletét is, ahová Hermelinde úrnő kérésére Bertoul éppen igyekezett. Megpróbált határozott léptekkel haladni, de még maga előtt sem tudta titkolni félelmét. Végre meglátta a fát.

A baglyok fája csaknem az erdő kellős közepén magasodott, pontosan ott, ahová soha senki emberfia nem merészkedett. Tölgyfa volt, hosszú, göcsörtös ágakkal, girbegurba gallyakkal, vastag, bütykös törzssel, amelyben sötét és ijesztő odvak tátongtak. A környéken sehol egy énekesmadár, sehol egy nyúl. A fát bomló humusz szaga és gyászos, nyugtalanító légkör lengte körül.

Bertoul aggodalommal vegyes óvatossággal járta körbe, tekintetével olyan nyílást keresett rajta, amely elég nagy ahhoz, hogy bele lehessen csúsztatni egy könyvet, és olyan magasan van, hogy egy reumától szenvedő idős hölgy könnyűszerrel elérhesse. Hacsak... ha Hermelinde úrnő egy kicsit boszorkány volt, nem emelkedhetett-e fel a magasba egyszerűen egy seprűnyélre ülve?

Bertoul lerakta a földre a köpönyegét és a tarisznyáját. Nagy elővigyázatossággal közelebb ment a fán lévő egyik üreghez, tenyerét a vastag kéregre támasztotta, és előrenyújtotta a fejét, hogy belekukkantson. Első látásra nem tűnt veszélyesnek. Lélegzet-visszafojtva beledugta a karját, olyan mélyen, amennyire csak tudta. Az ujjai csak fát meg néhány rothadó levelet és elpotyogtatott tollat tapintottak. Semmi mást.

„Jó, akkor most lássuk a következőt!”

A második lyuk közel sem volt olyan mély, egyetlen pillantással át tudta vizsgálni.

- Nézzünk körül másutt! - szólalt meg fennhangon, csak azért, hogy halljon végre valami hangot - még ha az a sajátja is - ebben a nyomasztóan csöndes környezetben.

Egy hosszú ferde ág csaknem a földig hajolt, arra lépett fel óvatosan, karjait kissé széttárva, hogy ne billenjen ki az egyensúlyából, s így elérte a törzs kiugró részét. A tölgy odvában mintha egy sötét, feneketlen kút nyílt volna, ami levezet a föld gyomrába. „Akár az ördög is lakhatna benne” - gondolta, miközben fürkészőn belekémlelt. Egy kiszögellésen látott valamit. Amilyen hosszán csak tudta, kinyújtotta a karját, és sikerült is megérintenie: egy vastag vászonba burkolt, tömött csomag volt. Alighanem ez lesz az, amit keres.

Lovagló ülésben elhelyezkedett egy vastag ágon, combjait összeszorította, két karját előrenyújtotta, hogy megragadja a könyvet, amikor valami nekirontott és súrolta az arcát.

Kis híján beejtette a zsákmányt a fa mélységes mélyébe. Egy bagoly volt, nem hallotta, hogy jön. A madár a szárnya végével ért hozzá, és most kis köröket leírva lebegett nem messze tőle. Bertoul a magasba emelte a tekintetét. A közeli ágakon két másik bagoly is ült, és mereven bámult rá.

„Rusnya bestiák, soha nem csapnak semmi zajt! Sátán teremtményei! No, szépen vagyunk...”

Bertoul úgy érezte, hogy a szíve majd kiugrik a helyéből.

A baglyok, ezt mindenki tudja, éjszaka vadásznak, és úgy hughognak, hogy a hideg futkos tőle az ember hátán. Mitől ébredtek fel ezek? A varázskönyv őrei lennének?

Bertoul dohogva gyorsan kihúzta a könyvet, aztán a szívére szorította. Nem szabad, hogy lebillenjen az ágról. A bagoly lustán keringett körülötte, de nem tűnt fenyegetőnek.

Egyszer csak élesen bevillant egy emlék. Hermeline úrnő a halálos ágyán, amint azt mormogja: „A baglyok nem fognak bántani, épp ellenkezőleg.” S nyomatékosan meg is ismételte: „épp ellenkezőleg”.

Miért hangoztatta ezt ennyire? Nyilván ismerte a hatalmukat... Bertoulban egy egész sor kérdés merült fel, s köztük a legfontosabb ismét csak az volt, vajon tényleg olyan jól ismerte-e az úrnőt, mint gondolta?

A két másik madár mintha őrködött volna: a maguk különös módján – a fejüket teljesen hátracsavarva – pásztázták a környéket.

Bertoul, fejében a kavargó kérdésekkel, a csomagot még mindig erősen a mellkasához szorítva leóvakodott a fáról, majd leugrott a girbegurba tölgyfa alatt összegyűlt avarszőnyegre. Mire kissé szorongva felpillantott a lombkoronára, a baglyoknak már híre-hamva nem volt. Egyetlen hang nélkül eltűntek.

A fiú letelepedett két kiálló gyökér közé, és a nehéz tárgyat a térdére helyezte. Azért nem ártana ellenőrizni, hogy csakugyan a varázskönyv van-e benne. Reszkető kézzel megpróbálta szét-hajtogatni a zsákvásznat, de rájött, hogy be van varrva. A kése hegyével felfejtette a varrást, majd széthajtogatta az anyagot. Alatta egy másik védőréteg látszott, fekete gyapjúból, az is öszsze volt varrva. Aztán egy újabb, fehér pamutból. Utána még egy, amely egészen elkápráztatta: az olyan kelméből készült, amelyet még soha nem látott. Puha volt és csúszós, fénylő piros, akár a pipacs virága, aranyszálak szótték át, melyek olyan

mintát rajzoltak ki, ami egyszerre volt geometriai és növényi, levelekkel, virágokkal, szárakkal.

Még a lélegzete is elakadt, úgy csodálta egy hosszú pillanattig a brokátkelmét. Ujja hegyével megsimogatta, majd lassan kihajtotta.

Végre ott volt a szeme előtt a varázkönyv. A másfél arasz⁴ magas, arányosan széles, négyujjnyi vastag könyv gyönyörű volt. Soha nem vert még ilyen szaporán Bertoul szíve. Soha nem tartott még a kezében ilyen szép és ennyire értékes tárgyat. A fedele fából készült, amit erős és nemesen megmunkált bőrrel borítottak. Különös, aranszínű jelek voltak rányomva, ismeretlen betűk és rajzok, melyek akár égitesteket is ábrázolhattak: csillagokat, holdat, napot. Meg állatok, soha nem látott fajtájú állatok. És a fedél közepén, aranygyűrűbe foglalva, egy vörös drágakő trónolt. A kő ovális volt és sima, csaknem akkora, mint egy tojás, tökéletesen átlátszó és parázslón vörös.

Mennyi ideig ülhetett így a tölgyfa gyökerei között Magnus mester varázkönyvének a fedelét bámulva? Talán csak néhány pillanattig, vagy hosszabb ideig, maga sem tudta már...

Az ujja hegyével megérintette a könyvet, de nem nyitotta ki. A lapokat összevarrt és gondosan méretre vágott pergamenek alkották. Ezek az oldalak titkokat rejtenek – ez már bizonyos –, rejtélyes recepteket, gonosz varázserővel bíró recepteket, s ezeket nem neki szánták.

Hermeline úrnő célzott rá, hogy környezetének néhány tagján, „a javukat” szem előtt tartva kipróbálta őket: vajon ő is köztük tartozott? Bizonyára nem, hiszen semmiben nem kü-

⁴ Népi hosszsmértékegység: az oldalt kinyújtott hüvelykujj és kisujj hegye közötti távolság, kb. 20 centiméter.

lönbözött a többi korabeli fiútól. Mindenesetre nem tud repülni, nem ismeri a növények hatóanyagait, mit sem tud a jövő titkairól, kezdve azon, mi lesz vele, Bertoullal. Még csak azt sem, mit fog enni holnap.

Szinte megbabonázta ez a könyvfedél, középen a vörös kőtojással, alig vette észre, hogy az ujja becsúszott két oldal közé, mintha csak képtelen lenne ellenállni a könyv akaratának, hogy nyissa ki.

Mögötte hirtelen megreccsent a tölgy egyik ága. Bertoul öszszerezzen. Gyorsan visszahúzta a két lap közé tévedt mutatóujját. Ugyanakkor jó okot keresgélve azt mondta magának, hogy egy bizonyos oldal kifejezetten neki szól: az utolsó. Maga Hermeline de Tournissan úrnő mondta. Azt megnézheti. Ahhoz joga van.

Határozott mozdulattal megfordította a könyvet, rubinnal a térde felé, és felütötte az utolsó oldalnál.

Hegyes betűkkel írt sorok tolongtak a sárgás pergamenen:

„Teendők arra az esetre, ha Magnus Gurhaval nincs már az élők sorában...”

Az Hermeline de Tournissan úrnő által hagyott utasítások sűrű sorokban követték egymást azon a két oldalon, ahol egy pillanatra kinyitotta a könyvet.

A tölgy ága, kissé nyugtalanítóan, ismét megreccsent. Bertoul gyorsan összecsapta a nehéz könyvet. A fán újra csend honolt, egy árva nesz sem hallatszott.

– Ez a fa el van varázsolva, vagy ha nem, akkor a könyv. Ki tudja, lehet, hogy balszerencsét hoz rám, ha elolvasom ezeket az oldalakat, mikor a mágus még él.

A könyvet továbbra is a térdén tartva, Bertoul mindkét kezével rátenyerelt a fedelére, hogy megállítsa a reszketést, amely

tetőtől talpig úrrá lett rajta. Végül sikerült lecsillapodnia, a légzése is nyugodtabbá vált. De az agya tovább zakatolt.

- Tiszta szívemből kívánom - szólalt meg fennhangon, hogy megtörje a sűrű csöndet -, hogy az a férfi még az élők sorában legyen, és hogy mielőbb visszaadhassam neki a varázkönyvét. És elnyerhessem bocsánatát úrnőm számára. Amint bevégeztem a küldetésem, nekivágok a nagyvilágnak.

Hangja könnyedebben csengett. Már látta is maga előtt jövődő életét.

- Nagy muzsikus leszek. Végigjárom a várakat. Azt mondják, az úri hölgyek és kisasszonyok olykor belehabarodnak a vándorénekesekbe. Talán én is ilyen szerencsés leszek, ki tudja...

A bájos kisasszonykákra gondolva Bertoul elmosolyodott magában. Sokkal kellemesebb volt elképzelnie ezeket az ifjú lányokat, mint azon morfondírozni, milyen balszerencse zúdulhat rá a varázkönyv miatt. Vagy azon nyugtalankodni, merre kell mennie és mit fog enni útközben.

A szorongása elmúlt, a szíve újra rendes ritmusban vert. A varázkönyv is csak olyan, mint a többi könyv, fából, fémből, pergamenből és tintából összerótt valami. Igyekszik mielőbb Párizsba érni és megszabadulni tőle.

Visszabugyolálta a könyvet a négy szövetbe, belecsúsztatta a tarisznyájába a csörgődob és a rebek közé, majd a késével vágott egy ágat, hogy vándorbotot csináljon belőle, és maga mögött hagyta a girbegurba tölgyet.

Élénk, szinte szökdelő léptekkel ment egyenesen előre, abban a reményben, hogy hamarosan az útjába akad valaki, aki felvilágosítással tud szolgálni a Párizsba vezető útról, hogy minél hamarabb végrehajthassa a megbízatását.

Észre sem vette, hogy a baglyok visszatelepedtek az ágakra, és nézik, ahogy távolodik. Azért valamit mégiscsak megérezhetett, mert visszafordult: a különös szárnyasokból legalább tizenöt bámult utána nagy, aranyszín szemével.

Bertoul borzongó csodálkozással szaporázta meg lépteit.

A kitarató huhogás, amely oly különösen hatott így fényes nappal, még sokáig kísérte.

Recept

arra, hogy gyorsan tudjunk futni

Ölj meg egy fiatal farkast,

nyúzd le a bőrét,

készíts belőle két térdszalagot,

melyekre írd rá a véreddel

eme varázsszavakat:

„Abumaleth cadós.”

És akkor futásban legyőzöd

még a legjobb istállókból származó lovakat is.

5

- Felakasztatlak benneteket! Vagy előkerítitek nekem, amit keresek, vagy lógni fogtok!

A korábban Hermeline de Tournissan úrnő szobájául szolgáló helyiségben minden láda nyitva állt, körülöttük a kőkockákkal fedett padlón kupacokban heverték a szanaszét dobált ruhák és különféle kelmék. A falikárpitot leszaggatták, a felforgatott matracok, takarók és dunnák alól kilátszott az ágy csupasz fabordázata. A földön darabokra tört kancsók és tálkák mindenfelé.

A szép kis faragott állvány, amelyen Hermeline úrnő szeretett írogatni, darabjaira volt szedve. A pergamenlapokat, melyeken a halála előtt dolgozott, fekete tintapacák szennyezték. A szaru-tölcsér tintatartó felborult, és helyrehozhatatlanul tönkretett egy medvebőr szőnyeget, amin Raoulet de Mauchalgrin végigtrap-polt, tovább növelve a kárt anélkül, hogy észrevette volna.

Az egyik sarokban két szolgáló és egy inas reszketett az újdonsült ifjú uraság előtt, aki - míg apja, Raoul báró, új birtoka-it járta körbe - kézbe vette a vár irányítását.

- Ki vele, hol van! - parancsolt rájuk Raoulet.

- Nagyságos uram - nyögte nagy nehezen az egyik szolgáló, akit Florie-nak hívtak -, soha nem láttuk, amit keresni méltóztatik.

- És még csak soha nem is hallottunk róla - tette hozzá remegő hangon a Doette nevű másik.

- Bocsásson meg nekünk, jó uram - folytatta az inas -, de mi sosem láttunk Hermeline de úrnő kezében mást, csak a hóraskönyvét⁵, amiből az imádságait olvasta.

Nevezett hóraskönyv szép miniatúráival ugyancsak darabokra szaggatva hanyódott a felfordulásban.

- Mesebeszéd! - üvöltötte Raoulet. - Mindnyájan hazudtok, és ezt ti is jól tudjátok!

- Nagyságos úr, a legmélyebb tisztelettel kérjük, higgye el, mi nem hazudunk önnek. Nem tudjuk, miről beszél.

- Márpedig én láttam. Itt, ebben a helyiségben. Ő maga mutatta meg nekem! Itt kell lennie valahol!

És Raoulet dühében felborogatta az összes bútort, ami még állt. Egy serleg fémes csendüléssel gurult végig a kövön, míg más, közönséges poharak nagy csörömpöléssel törtek röpítőre.

Raoulet felvette a kelyhet és rövid ideig vizsgálta.

- Pfff... Csak domborított ezüst. Egy fia drágakő berakás nincs rajta.

Azzal nekivágta a falnak úgy, hogy behorpadt. Majd újra lehajolt érte, és ezúttal az ablakként szolgáló nyíláson hajította ki. A kehely összezúzódott a felső udvar kövezetén.

- Megmondjátok végre? Vagy titeket is hajítsalak ki az udvarra? Griffon, gyere csak ide...

Kinyílt az ajtó, és egy hatalmas, tagbaszakadt, szőrös férfi jelent meg, bőrruhába öltözve. Becsukta az ajtót, majd karját mellén összefonva nekidőlt.

5 Imakönyv.

- Gyere ide! - ismételte Raoulet.

A hústorony súlyos és határozott léptekkel közelebb ment.

- Ismerkedjete meg Zordon Griffonnal! - szólt negédes hangon Raoulet. - Apám adta mellém, hogy vigyázzon rám, és teljesítse minden parancsomat.

Raoulet tűnődő arcot vágott, mintha fontos döntést készülne meghozni.

- Kérjem meg rá, hogy hajtson ki téged az ablakon? - fordult a vékonyabbik cselédhez, Florie-hoz.

- Ne, nagyságos uram, könyörüljön rajtam! - vetette magát az úrfi lába elé a lány, de Raoulet rá sem hederített.

- Vagy inkább arra fogom kérni, vigyen le téged a pincébe - fordult ezúttal az inashoz, Denisot-hoz. - Van ott egy apró helyiség, ahol nyugodtan megkínozhat, senki sem fogja hallani.

- De... de én nem akarom, hogy megkínozzanak! - hebegte az inas.

- Akkor meg őt fogja levinni - mutatott Raoulet Doette-re.

Most Doette-en volt a sor, hogy az ifjú uraság lába elé omoljon.

Ezek az egyszerű emberek, akik egész életükben egy jóllelkű asszony szolgálatában álltak, nem értették ezt az erőszakosságot, ez teljesen új volt számukra. Rémulten forgatták a szemüket és aggodalmasan tördelték a kezüket.

- Ti hárman vagytok azok a szolgálók, akiket legtöbbször hívatott - tagolta lassan Raoulet, mintha egyszeriben csak a végtelen türelmét akarná fitogtatni. - Lehetetlenség, hogy ne vettetek volna észre egy ekkora méretű könyvet...

- Bocsásson meg nekünk, nagyságos úr, de soha semmi efféle nem láttunk - jelentette ki bátran Denisot.

- Én viszont igen. A saját szememmel, ahogy mondtam! Ebben a helyiségben. Szükségem van arra a könyvre! Kell nekem!

Egyszer egy napon – úgy három-négy éve történhetett –, amikor vendégségben járt apjával Tournissanban, Hermeline asszony a szobájába hívta Raoulet-t, és egy különös kérdést tett fel neki:

- Mondd, szép öcsém, tudsz te olvasni?

- Olvasni? – csodálkozott Raoulet. – Az meg mire lenne jó?

Tudott ádázul verekedni, lovagolni, megvetően parancsolgatni az alacsonyabb rangú ifjú nemeseknek, a közrendbelieknek és a szolgáltnak, tönkre tudta tenni a mások munkáját: a parasztoké, lovával rátiporva a megművelt földre, a kézművesekét, felborogatva az asztalaikat és összetörve a termékeiket egy türelmetlen ostorcsapással. Így él egy igazi lovag!

De hogy olvasni... Mire jó olvasni? De azért nem mutatkozhatott túlságosan elutasítóan a nagynénjével szemben.

- Ki tudok bogarászni néhány betűt – felelte mogorván.

- Ó, az nem lesz elég – jegyezte meg sajnálkozva Hermeline.

- Mire nem lesz elég? – kérdezte Raoulet.

- Ehhez, amit csak olyan személy kaphat meg, akiben megbízom.

Akkoriban Hermeline úrnő még táplált némi illúziót Raoulet értékeit illetően. Megmutatta neki az állványon kinyitva heverő könyvet. Raoulet fekete jeleket és apró rajzokat látott benne.

- Ezek betűk! – jelentette ki büszkén.

- Igen, betűk – hagyta rá az idős hölgy. – Ezek tulajdonképpen receptek... hm... nagyon titkos receptek... de ha egyszer nem tudsz olvasni...

Nagyon titkos receptek? Raoulet szemében mohó fény vilant. Biztosan valami varázslat. Nem is lenne meglepő a vénasszonytól. Ha ismerné a bűvös recepteket, annyi aranya lehetne, amennyit csak akarna, megszabadulna az ellenségeitől, mindenkire rákényszeríthetné az akaratát, még hozzá sokkal hatékonyabban, mint nemesi születéséből adódó tekintélyével. Micsoda lehetőség!

– Olvasni? De hiszen meg fogok tanulni, jó néném.

– Majd meglátjuk – mondta Tournissan úrnője, és összecsukta a könyvet.

Ekkor látta meg Raoulet a gyönyörű fedelet az aranyozott jelekkel, a mívés díszítésekkel és legfőképpen a hatalmas rubinnal. „Dupla haszon, gondolta. Bűvös receptek és hozzá még egy felbecsülhetetlen értékű drágakő is!”

– Senkinek egy szót se arról, amit most láttál! – kötötte a lelkére Hermelinde.

Még szép, hogy senkinek nem beszél róla! Egy ilyen szerencséről! Még a tulajdon apja sem fog tudni róla. Ismerte. Raoul báró kapzsi, elvennie tőle. Míg ha az ő, Raoulet birtokában lesz a könyv, keres benne egy olyan receptet, amelynek segítségével tehetetlenségre kárhoztatja majd az apját.

– Ha megtanultál olvasni, gyere vissza hozzám! – parancsolt rá az idős asszony.

Csak hogy Raoulet sosem tanult meg olvasni – úgysis talál majd egy tökfilkót, aki felolvassa neki, elég lesz megfélemlíteni egy klerikust⁶.

6 Egyházi személy. A klerikusok a középkorban azon ritka kevesek közé tartoztak, akik tudtak írni-olvasni.

Sajnálatos módon a nagynénje soha többé nem mutatta meg neki újra a könyvet, bármily türelmetlenül várta is, hogy lássa, megérintse, kisajátítsa.

- Előbb tanulj meg olvasni! - hajtogatta kérlelhetetlenül.

Raoulet magában fortyogott. Egyszer úgyis megkaparintja azt a varázskönyvet!

Hát ez volt az oka, hogy ma, közvetlenül az előtt, hogy beállt volna Fougeray úr szolgálatába, mindenképpen meg kellett találnia ezt a csodálatos könyvet.

- Ki volt még bejáratos az úrnő szobájába? - kérdezte gorombán, és megragadta szegény Doette karját.

- De hát... sokan, nagyságos uram... Mi hárman, természetesen, de más szolgálok és inasok is, attól függ, ki volt szolgálatban. A szomszédos várkisasszonyok, akiknek az úrnő megmutatta, hogyan kell úgy hímezni, ahogy ő, ami messze földön híres volt. Lovagok, akik tisztelgő látogatásra érkeztek. Aztán meg más ismerősök. Öreg zenésze, Jacquemin-Loriot, aki énekelt és muzsikált neki...

- Hol van ez a Jacquemin-Loriot?

- De hát, nagyságos uram, még tavaly télen meghalt a szerencsétlen!

- Inkább a szerencsés! Ha a kezem közé kaphattam volna, biztosan kiszedtem volna belőle mindent, amit tud!

Egy gondolat azonban kezdett fészket verni az ifjú Raoulet fejében. Egy gondolat, amely egyre erősebben motoszkált az agytekervényeiben, arra ösztökélve, hogy párhuzamot vonjon valamivel, ami viszont sehogy sem jutott eszébe. Halványan derengett valami. Vagy inkább valaki. Ingerülten, hogy nem sikerül rájönnie arra, ami ott bujkált valahol az emlékezetében,

eleresztette Doette karját, még lökött is rajta egyet. A szolgáló a földre zuhant.

- A zenész... - mormogta Raoulet, miközben a lány nehézkesen feltápászkodott.

- Az úrnő a templom mellett temettette el...

- Ez az. Más is eszembe jutott a zenéről...

A három cseléd összenézett. Nyugtalanul összevillanó tekintetükkel mintha csak figyelmeztették volna egymást.

- Mit akartok mondani? - kérdezte tőlük Raoulet.

- Semmit, semmit az égvilágon, nagyságos úr... - makogták mindhárman egyszerre.

- Griffon, gyere ide!

Raoulet ujjával az inasra bökött. Zordon Griffon irdatlan mancsával megragadta Denisot karját, és elkezdte hátracsavarni.

- Aúúúúúú! - jajgatott a szerencsétlen férfi.

- Nos... nem gondolod, hogy Griffon többre is képes?

Az inas a kínok kínját állta ki, vinnnyogva könyörgött Griffonnak, hogy ne szorítsa annyira. Florie gyors pillantást vetett Doette-re, és egy másik, szánalommal telít Denisot-ra.

- Már messze jár, nincs veszélyben - súgta oda halkán a másik szolgálónak.

- Mit sutyorogsz ott, te lány?!

- Nagyságos uram, kegyelmezzon Denisot-nak, és én megmondom...

Raoulet intett az emberének, hogy engedje el az inast. Denisot megkönnyebbült sóhajjal egyenesedett fel, sajgó karját dörzsölgetve.

- Hallgatlak.

- Még Jacquemin-Loriot tanítványa is bejáratos volt hozzá.
De nagyságos apja ura kiadta az útját.

- Annak a kis pimasznak... - konstataálta nagy örömmel Raoulet. - A vén csoroszlya nekiadta volna a könyvet? Igen, bizonyára úgy van, mindig ott sündörgött körülötte. Hogy nem jutott ez előbb eszembe? Ti hárman szándékosan össze-zavartatok, ezt nem fogom nektek elfelejteni, elhihetitek! De most ennél sürgősebb dolgom is van: a zenész! Fülön fogom ám csípni! Hol van? Hogy is hívják? Mondjátok meg, mert különben...

- Bertoulnak hívják - bökte ki Denisot. - De ami a hollétét illeti...

- Mikor hagyta el a várat?

- Nagyságos apja ura parancsára két nappal ezelőtt - lehelte alig hallhatóan Florie.

- Mit mondasz? Beszélj hangosabban!

- Két nappal ezelőtt - ismételte meg Florie, alig valamivel határozottabban.

- Biztos vagyok benne, hogy tudjátok, hova ment. Gyerünk Griffon, szorítsd meg jó erősen...

Denisot meglepetésében felüvöltött, amikor a behemót barom újra megtekerte a már amúgy is fájós karját.

- Ne, nagyságos uram, ne... - omlott össze Doette. - Bertoul... én tudok valamit...

- Nocsak, mégiscsak kinyitják a szájukat. Na, és mit tudsz, mi jutott eszedbe ilyen hirtelen?

- Bertoul... azt kérdezte, tudja-e valaki, hogyan kell eljutni Párizsba.

- Párizsba? Csakugyan? Eleresztheted, Griffon.

Denisot a fájdalomtól elgyötörten a földre rogyott, ahol a két nő azonnal a gondjaiba vette. Raoulet azonban egykettőre véget vetett az együttérzés eme megnyilvánulásának.

- Asszonyok, tüntessétek el nekem ezt az ocsmány rendetlenséget! Kifogástalan rend legyen, különben le is út, fel is út, nem tűröm el, hogy így elhanyagoljanak egy helyiséget. Ami meg azt az átkozott zenészt, azt a Bertoult illeti, hát persze hogy ő lopta el a könyvet. Ó, jól emlékszem arra a szemtelen képére. Amint elkaptam, elveszem tőle a könyvet, aztán meg, hogy ne tudja használni, amit benne látott, kiszúratom a szemét.

Ötletétől elégedetten a kegyetlen fiatal uraság teli torokból kacagni kezdett, otromba inasa mély hangon kontrázott hozzá.

- Ez az, kiszúratom a szemét...

Recept

a részegség megszüntetésére

Készíts magadnak
rántottát
bagolytojásból!
Mire megeszed,
nyoma sem lesz a részegségnek.

6

Tessék, már megint lecsúszott a tarisznyája. Bertoul egy vállrándítással helyreigazította. Kétségkívül a könyv miatt van, mert a furulyának semmi súlya, a csörgődobnak is alig, és a rebek sem nyom sokat.

Már négy napja gyalogolt. Találomra ment előre, minden módszer nélkül, nagyjából a napot követve. Abban reménykedett, hogy majdszak az útjába kerül egy apátság vagy egy vár, ahol egy klerikus felvilágosítja, merre kell Párizsba menni. Rájött, hogy nincs hozzászokva a nagy távolságokhoz. Fájt a lába meg a háta, a talpa teli lett vízhólyaggal, a táskája szörnyen nehéznek tűnt, holott az elemózsiája már el is fogyott. Járt mezőkön, falvakon, tanyákon, és az volt az érzése, mintha a parasztnak élvezetet lennének abban, hogy rossz felé irányítják. Nem feltétlenül rosszindulatból, inkább csak azért, mert – akárcsak ő – sosem lépték még át az uradalmuk határát, és bizony bajosan tudták volna útbaigazítani.

Hallott meséket elvarázsolt erdőkről, amelyekben óhatatlanul eltéved az ember, és ahonnan soha többé nem tud kijönni. Rájött, hogy Franciaország földjén is lehet ilyen erdő, és közel járt hozzá, hogy úrrá legyen rajta a pánik.

Erdők, szántóföldek és mezők követték egymást, közöttük néhány soványka falu, folyók, amelyeken nem tudott átkelni, ezért

mellettük bandukolt, gázlót keresve... Újabb szántók, újabb csalitosok... Hogyan tájékozódjon? Sejtelve sem volt... És az éhségtől még hosszabbnak találta az utat...

A parasztok, akikkel találkozott, nem voltak hajlandók megosztani vele a gyökérlevesüket meg a szalonnájukat. Az erdőkben és az árokpartokon egy fia mogyorót nem talált – ahhoz már túl késő volt –, és egy szem málnát sem, ahhoz meg még túl korán. Még csak április volt. Ó, persze, imitt-amott odavetettek neki alamizsnaként egy darabka kenyérhéjat, sőt egyszer még egy tányér híg levest is kapott, de semmi olyat, amivel megtölthette volna a gyomrában tátongó úrt, semmit, amiből energiát merített volna a tempós gyalogláshoz, amitől új erőre kaphatott volna.

Tournissanban ott volt a vár, körülötte néhány falu, meszszebb, legalábbis úgy hitte, szántóföldek, erdők, a horizont, más várak, a gróf városa, kicsivel távolabb meg Párizs, ahol a király lakik. Hogyan is gondolhatta volna, hogy egy-két napnál többre van szükség ahhoz, hogy bejárja valaki a birodalmat? Azelőtt ő ki sem tette a lábát Hermeline de úrnő birtokáról.

Most kezdett csak ráeszmélni, hogy Párizs alighanem sokkal messzebb van, mint képzelte. A világ túl nagy, és ő elveszettnek érezte magát ebben a végtelen, ebben az egyhangú tájban.

Tournissant és a Mauchalgrineket, apát és fiát, már meszsze maga mögött hagyta, azt viszont nem tudta, Párizshoz vajon közelebb jutott-e. Tervszerűtlen gyaloglása során abban reménykedett, hogy talál egy várat. Egy vendégszerető várat, ahol muzsikálhat egy kicsit, hogy keressen némi pénzt, és ahol

találkozik végre egy klerikussal, aki megmutatja neki az utat. A klerikusok művelt emberek. Sokkal inkább azok, mint a földesurak, akik a lovaikon, a kardjukon és a bosszantó háborúskodáson kívül semmihez, de semmihez nem értenek.

Annyira gyötörte az éhség, hogy elhatározta, elrágcsálja az utolsó darabka sajtot, amit még Gauberte asszonytól kapott. Ott volt ugyan a kincse, az ezüstpénz, de még csak eszébe sem jutott, hogy hozzányúljon, és vegyen magának egy cipót vagy egy adag zöldséglevest.

Régebben minden olyan jó volt. Akkor fordultak rosszra a dolgok, amikor Hermeline úrnő megbetegedett.

Az úrnő... Bertoul újra tűnődni kezdett. Vele kapcsolatban még mindig számos kérdést nem tisztázott magában. Hogy tolvaj lenne, ő? Boszorkány? Ugyan már... Ámbár... Nem értett-e a gyógyfüvekhez? De hát melyik nemes úrhölgy nem ért hozzájuk: azokkal gyógyítják a szolgálóikat és a parasztjaikat.

A ládáit mindig gondosan zárva tartotta. Más varázskönyvek is lettek volna bennük? Különös készítményeket tartalmazó üvegcék? Titokzatos porok? Ysabeau úrnőhöz, Jarzelle várába is nem mindig teliholdkor látogatott-e el? Valami szörnyűséges szertartáson vettek volna részt?

Bertoulnak nem volt ínyére ez a gondolat. Egy boszorkányt szolgált volna odaadóan? Képtelenség. Hermeline de Tournissan öreg volt, aszott, ellentmondást nem tűrő, titokzatos, művelt, de ebből még nem következik az, hogy boszorkány lett volna... Jóllehet ő maga vallotta be, hogy egy varázslótól lopta a könyvet, sőt, még recepteket, valószínűleg förtelmes recepteket is kipróbált belőle.

„Ah, a legjobb, amit tehetek – gondolta magában a megválaszolhatatlan kérdésektől gyötrődve –, hogy visszaviszem a könyvet, és soha többé nem gondolok rá.”

Egy szántóföld mellett bandukolt éppen, jobbra pedig egy nagy és meglehetősen sűrű erdő húzódott. Ideje volt arra gondolnia, hogy menedéket keressen magának, meghúzva magát az avaron vagy egy fa koronájában, mivel az árkok ebben az évszakban még túl nedvesek voltak. Tegnap is bujkált benne a láz, mert a mohán aludt el, ami reggelre csupa harmat lett.

Épp készült betérni az erdőbe, amikor lovasok zaját hallotta a háta mögött. Megkérdezheti-e tőlük az utat? Nem biztos. Óvatosságból beszaladt inkább a sarjerdőbe, és elbújt.

Egy kis csapat állt meg pontosan azon a helyen, ahol néhány pillanattal korábban még ő volt: a négy, állig felfegyverzett férfi fürkészsze vizslatta a környéket.

– Itt volt. Nem káprázott a szemem, igenis egy vándor ment előttünk...

– Mondtam már, hogy csak egy állat volt, szarvas vagy vadkan, bemenekült a bozótba, ahogy meghallott minket.

– Meg mertem volna rá esküdni, hogy egy fiú volt, iszákkal a hátán.

– Ugyan, Guyon, már szürkül, a köd is kezd leereszkedni, nem nagyon láthattál semmit. Biztosan csak egy állat volt.

– De én előre akarok menni, hogy megnézzem – kötötte az ebet a karóhoz a csökönyös Guyon. – Képzeljétek csak el: mi van, ha tényleg ő az! A mi ifjú Raoulet urunk busásan megjutalmazna bennünket.

E szavak hallatán Bertoul hegyezni kezdte a fülét, a szíve hevesebben zakatolt. Raoulet! Nem sok földesurat hívtak így a környéken, még Tournissantól négy járőföld távolságra sem. Bertoul igyekezett a lehető legkisebbre összehúzni magát a sűrűben, és püssenni sem mert. Még szerencse, hogy a ruhája pont olyan színű volt, mint az avar.

- Csak semmi érzelgősség, Griffon is megmondta. Ez a Bertoul gyerek veszélyes, még ha csak egy közönséges vándorzenésznek látszik is.

„Ezek itt róla beszélnek!” – döbrent rá elképedve.

- El kell kapnunk, méghozzá élve. Raoulet nagyságos úrnak az a szándéka, hogy pellengérré állítsa, aztán meg kiszúrassa a szemét, mert ellopott egy értékes könyvet...

Bertoul kis híján kiugrott a bozótból, és felkiáltott: „Én nem loptam el semmit! Maga az úrnő bízta rám a könyvet!” De még időben összeszorította a száját és meg sem moccan.

A négy férfi közben kedélyesen röhincsel a gondolatra, milyen remek szórakozásban lenne részük, ha elcsípnék a szökevényt, és előre örvendeztek a megérdemelt jutalom miatt.

- Gyerünk, cimborák, kutassuk át egy kicsit ezt az erdőt!

- Sötétben? Ne nevetess! Én ugyan be nem teszem a lábam éjszaka egy erdőbe, ahol rossz szellemek és vadállatok ólálkodnak.

- Eeegen, amúgy sem látni már semmit.

- Menjünk vissza abba a faluba, ott! Rekvirálunk magunknak élelmet meg szalmazsákokat éjszakára, és majd holnap folytatjuk a kutatást.

- Az egész környéket átfésültük, nem lehet messze.

Bertoul az ágak szövevényén keresztül látta, amint elügetnek, és dobogó szívvel kicsit fellélegzett. Huh, ezt épphogy megúsztal!

Ha nem jut eszébe elrejtőzni az erdőszélen, akkor most vége. Köszönetet rebegett a szerencsecsillagának.

Éjszaka nem folytathatja az útját, az éjszaka ugyanis veszedelmes a vándorokra nézve: szellemek, démonok, kísértetek háljájába kerülhet. Nem volt más választása, ott kellett maradnia az erdőbe húzódva, majd hajnalban újra nekivág.

Mélyebben benyomult a fák közé, hogy még inkább biztonságban érezze magát. Felkapaszkodott egy fára, és elhelyezkedett két vastag ág villáján. Távolról huhogás hallatszott.

„Baglyok...” – gondolta nyugtalanul.

Szóval Raoulet a varázskönyvet keresi. De honnan tudhat a létezéséről? Bertoul arra gondolt, bizonyára leskelődött a nagynénje után, mert azt nem hitte, hogy maga Hermeline mutatta volna meg neki. Mindenesetre Raoulet tüstént nekifogott megkeresni, és mivel nem lelte, egykettőre kinyomozta, hogy az ő, Bertoul birtokába kerülhetett.

Tizenöt esztendő óta létére Raoulet már dölyfös és magabiztos földesúr volt, aki megengedhette magának, hogy útnak indítsa utána az apja embereit. Egyáltalán tud erről Raoul de Mauchalgrin? Semmi biztosíték nincs rá.

Bárhogy legyen is, Bertoulnek igyekeznie kell, hogy mielőbb Párizsba érjen, mielőtt még Raoulet elfogatná. Hogy elvegye tőle a könyvet és kiszúrassa a szemét... Hallott már valaki ilyen szörnyűséget? Csak az efféle faragatlan uracsoktól telik ki ilyen eszelős és barbár gondolat.

A sötét éjszakában mindenféle zajok hallatszottak, lopakodó léptek, susogás, rovarok zümmögése. A denevérek is már elindultak vadászni. Bertoul még soha nem érezte ennyire, mennyi nesz, titok és varázs tölti be az éjszakát.

A tarisznáját a hangszerekkel és a könyvvel felakasztotta a fa egyik ágára, majd köpenyébe burkolózva megpróbálta megkeresni a legkényelmesebb helyzetet. Finom, apró cseppek permeteztek a ruhájára. Köd. Hosszú, nyirkos és nyugtalanító éjszakának nézett elébe.

„Jó éjt, Bertoul Beurebec, vándorzenész! – mondta magának. – Holnap folytatod az utad, de ezután óvatosan osonva. Különben nem sokat adhatsz a szemed világáért, de még az életedért se.”

Bertoul alig aludt valamicskét. Sötét gondolatok és rémálmok szaggatták az éjszakáját.

Amint felkelt a nap, fogta a tarisznáját, és óvatosan az erdő széléhez lopakodott. Az utolsó fáktól néhány lépésre lehasalt az avarba, és a gallyak fedezékében kúszott előre, tekintetével pásztázva a környéket. A sarjerdőben semmi nesz. Sehol egy utána kajtató lovas. A távolban meglátta a falut, bizonyára ott aludtak Raoulet emberei; a házak kéményéből füstcsíkok emelkedtek a magasba.

A rejtekhelyéről még a falusiakat is látta, akik már elkezdtek tenni-venni: az asszonyok a kútra mentek vagy fonogattak a ház előtt, a gyerkőcök csapatokba verődve, kacagva fogócskáztak. Sehol egy lovas. Nyilván még pirkadatkor elindultak. Még egyszer utoljára körbepillantott, majd felállt, és szép lassan kilépett a fák védelméből. S akkor hirtelen meglátta őket. Ott volt mind a négy, elnyúlva a szántóföld barázdáiban, nem sokat törődve azzal, hogy letiporják a zsenge vetést. Vajon ők is észrevették? Vilámgyorsan visszahúzódott, majdnem felbukott egy gyökérben.

Ekkor diadalmas kiáltás harsant:

- Na, ugye, hogy van itt valaki, mondtam én!

A négy férfi talpra ugrott. Hogy lehetett ilyen elővigyázatlan, hogyan hagyhatta, hogy meglássák? De honnan is sejtette volna, hogy ott lapulnak? Ő lovasokat várt. Hová tűntek a lovak?

A nyakába kapta a lábát, és berohant az erdőbe. A háta mögött hallotta üldözői súlyos lépteit és fegyvereik fémes zörögését.

Minél mélyebbre hatolni az erdőbe... Nem nézni vissza, egy pillanatra sem... Futni, ugrani, surranni, elérni, hogy egyre több akadály válassza el tőlük. Szerencsére, a tarisznya súlya ellenére, könnyű volt és fürge. Az esetlen katonáknak bizonyára nehéz átlépniük a földön heverő fatörzseken, kiszabadítani magukat a szederbokrokából, átugrani a pocsolyákat, kikerülni a gyökereket. Le kell őket rázni, nem szabad, hogy utolérjék.

Ugyanakkor gyorsan rá kellett jönnie, hogy nem igazán sikerül előnyhöz jutnia, tisztán hallotta maga mögött nehéz lépteiket, sőt még üdvrivalgásaikat is:

- Nézzétek, ott van!

- Megvan, mindjárt elkapjuk!

Gyorsan, gyorsan, valamit ki kell találnia. Ha nem vesztette volna el a botját futás közben... Ha eltűnhetne a szemük elől, csak pár pillanatra... Hiába szökkent, ugrott, loholt, érezte, hogy egyre közelebb kerülnek hozzá, és még csak nem is nehezen... Kétségkívül edzettebbek és gyorsabbak voltak, mint gondolta. Vagy ő nem volt igazán formában.

Bertoul sebtében hátrapillantott. Úgy tűnt, mintha már csak hárman lennének. Egyet sikerült volna leráznia? De a többi erőlködés nélkül tartotta az iramot.

Bertoul komolyan kezdett aggódni a szeme világa és az élete miatt. Jobbra, úgy száz lépésre, volt egy fa – egy tölgy –, ami elég vastagnak tűnt ahhoz, hogy megpróbálja elbújni mögötte, talán még fel is mászhatna rá, és akkor megmenekülne az üldözői elől. A fa irányába rohant, megkerülte és rátapadt a törzsére.

– Hova lett? Nem látom.

– Nem juthatott messzire, csak át kell kutatnunk az erdőt.

– És az ágak közé se felejtünk el felnézni!

A három férfi láthatólag egy cseppet sem aggódott, hogy szem elől tévesztették, egykettőre átfésülik az erdőnek ezt a részét, semmi esélye a menekülésre.

– No, már itt is van Huart a lovakkal. Így még könnyebb lesz...

Megvan, hová tűnt a negyedik: elment a lovakért. Egy pillanat múlva már négy lovas lesz Bertoul nyomában.

A fa törzséhez tapadva felemelte a fejét. Az első ágak túl magasan kezdődtek, nem érhetette el őket. Rémulten pillantott körbe. A közelben csak néhány páfrány nőtt, azok nem sokáig rejtenek el az üldözői szeme elől. Bárcsak megnyílna ez a tölgy, hogy magába fogadja és elrejtse! Bárcsak lenne a varázskönyvben valami recept arra, hogyan szabadulhat meg az ember kegyetlen üldözői elől! Vagy hogyan válhat láthatatlanná... vagy legalább hogyan nyerheti vissza a bátorságát...

A négy lovas lándzsája hegyével módszeresen átvizsgálta a bozótot, pár pillanat és ideérnek. Bertoul lassan behúzódtott a gyökerek közé. Egyszerre azt érezte, hogy kicsúszik a lába alól a talaj. Elég csak kívánni valamit, máris meghallgatásra talál? A tölgy gyökerei szétváltak, és egy gödör nyílt közöttük. Bertoul hátrazuhan.